

tag falakat építettek. Valaki kinn ráerősített a táskarádióra: német fülnek ideges a recitáló zene. A pap szól a hátul ülő híveknek, szóljanak már ki, mert itt mise van, ahogy 700 éve minden nap. Egymásra néznek a hátul ülők. Ki menjen ki? Én, vagy másik? Végül összeszedték a bátorságot és ketten kimentek. Röhögés, kiabálás. Elnézést, szólok a renderőségnek – mondja a pap.

Végre egy kis csend, visszatért valami a régi áhítatból. Csilingelés. Úrfelmutatás. Krisztus értünk adott teste... Mintha a kinti kórus csak erre várt volna és felhangzik az üvöltés: Allah Akbar.

5. Feketemunka

Tefi, a barátom. Eritreai. Gyerekkorát állandó menekülésben töltötte. Bátyját megölték, nővére ellátatlanság miatt gyerekszülés közben meghalt. Tele van a család áldozatokkal. Ő maga is a szerencsének köszönheti az életét. Keresztény.

A faluban sok keresztény élt (2000 éve keresztények!) és pár muszlim. Béke volt, egyszerűség és egymás segítése a számunkra nagyon egyszerű körülmények között. Majd jött a háború, az iszlám futótűzként terjed. Mintha egymásra licitáltak volna: az az igazi muszlim, aki radikális.

- Mi az! Te nem vagy! Nézd, itt a Koránban ez meg ez van írva. A könyv Isten szava, a próféta kapta.

Így a muszlimok fokozatosan radikalizálódtak. Már nem volt közös üldögélés és éneklés a tűz körül, meg beszélgetés a régi időkről, családról, sorsról. Mindenki bezárkózott, vagy csak a maga köreiben élte a közösségi életét. Aztán jött a hír, hogy három utcával odébb felgyújtották valaki házát. Egy dzsip száguldott végig az utcákon és lövöldöztek. Menekülni kellett, be az erdőbe, ki a mezőre. Az erdőből lehetett látni, hogy hogy csapnak fel a lángok a faluban. Pár nap múlva visszamerészkedtek, alig maradt valami. Sírtak.

Tefi hihetetlen kalandos úton ideért. Jó pár éve lakik itt már. Magyarul is beszél. Ambiciózus.

Tanult, akart, barátai vannak, dolgozik. Sokat.

- Mikor mégysz haza? – kérdezem

- Hova András? - és könnyes lesz a szeme

- Nincs hova. Itt kell élnem veletek és mindent megteszek ezért. De most egy éve félek. Félek a buszon, a munkába menet. Beszólnak, olyanokat kérdeznek még az ismerősök, amit évekig nem kérdeztek.

Hogy mondjam el nekik – hogy bár fekete vagyok – nem kell félni tőlem.

Tudod, András, én nem akarok félelemben élni. Elég volt belőle!

Belenéztem barna szemeibe. Fájdalom, hála és bizonytalanság csillogott benne. És persze kérés is. Bevallom, rabul ejtett.

DÖRY ISTVÁN

A MEGOLDÁS...

A megoldás részletezésekor nem vonatkoztathatunk él Jézus élete és az Édenkert példázatától. De előbb még nézzük meg a **4 legnagyobbat**:

Globalizáció – a **legnagyobb** vallási arrogancia. Nem az iszlám vagy valamelyik szekta hódította meg a világot 99%-át, hanem a tőkéből még több hasznot akaró kapitalizmus szelleme. Akár mások kizsákmányolása, a Föld elpusztítása árán is. Nem a Boko Haram vagy az ISIS pusztítja a legtöbb embert a világon, hanem megsziire hordó fegyverzetekkel a tőkés, olajmágnások, pénzcsinálók.

Bankpénz, kamat – a **legnagyobb** papi bűvészkedés. A bankok lényegében a semmiből tudnak jövőidejű hitelpénzt elővarázsolni – ugyanannak a pénzhegységnek az újbóli és újbóli fedezetlen kikölcsönzésével* -, és ezzel az embereket a Föld pusztítására, a jövő felélésére, vagy egyszerűen csak egymás leelőzésére mokuskerékbe irányítani. Régebben ezt a funkciót a főpapok és madár-bélgócsok töltötték be. Részesek ebben a bűvészkedésben a hiteltervezők, hitelminősítők, banki marketingesek, behajtók – s egyetlen mondat a filozófiájuk: Még több bevétel ...a banknak.

Urbanizáció – a **legnagyobb** migráció, nem más. Ma a legtöbb ember nem városban születik, de városlakóként fog meghalni – és sajnos a város miatt. A város ugyanis a maga sűrűségében, ellátásában, pazarlásában, fosszilis kiszolgáltatottságában és közlekedés-, szállítás-igényében teljesen fenntarthatatlan. Csak egy-két dolognak kell megrendülnie, és a csillogó, gazdag városok csődtömegé válnak. Milliók koporsójává.

Fosszilis energiák – a **legnagyobb** bűn. A fosszilis energia nem kincs ("ásványkincs"), hanem csapda, és az igénylése bűn, a leghalálosabb bűn. Hozzászoktatjuk magunkat mennyiségben, minőségben, pazarlásban, létszámban, nélkülözhetetlenségben az olcsó fosszilis készletek végfelhasználásához, aztán hopp – és kopp. Ebbe a bűnbe sokan fognak belehalni. Aki fosszilis energiákhoz infrastruktúrát épít – jókora haszonért – halálos bünt követ el embertársai ellen. És a Föld ellen is, mert a Föld ugyan elvan üres olajmezőkkel, de nem tud mit kezdeni a száz év alatt megduplázódó légköri széndioxid-mennyiséggel.

Pénzirányítás helyett: A bankárpapok trükkös pénzirányítása helyett bármit csinálj – szinte biztos, hogy jól teszed. Ők a pénzt tudják – minimális logikával – oda-bűvészkedni, ahol nekik kedvez. Te viszont **rendelkezel az időddel** – fordítsd jóra (kertészet, karitás, család, önkénteskedés, környezetvédelem)!

Utalványozhatsz energiát, törődést az elhanyagolt területeknek. Csak azt kell átgondolni, hogy az irány jó legyen, a mennyiség pedig nagyobb legyen, mint amit a multik kihoznak az emberekből jól motivált munkahe-lyeken napi 8 órában, túlóra-lehetőségekkel.

Minden szellemi energiánk, újtás, szeretet, közösség, tanítás ott dolgozhat, ahol a pénz sztrájkol.

Az Édenkert és Jézus élete példája

Az édenkert az egy kert, előre elültetett, bőtermő fákkal, növényekkel, állatokkal. Akarsz-e kertész lenni? Jézus egy falusi ács fia volt, aki fenntartotta apja mesterségét. Mindenhová gyalog járt, amikor a legfontosabb örömhíreket tanította az embereknek - egyszer ment számaron, nem autón, számaron, számaron csikáján. Néha volt mit enni, néha csak a gabonaszemet morzsolgatták a vándorló fiúk. Inni a kútból, ruhát az égi madarak mintájára. Facebook helyett hegyi beszéd, templom, csónak. Akarod-e Jézus életét követni?

** Gondold csak meg, ha Karácsonyig minden pénzhitelezési tevékenységet letiltana a kormány. Január 2-án szinte minden bentlévő pénzt kihitelezne a bank a felhalmozódott hitelignyek miatt. Aztán január 5-én konstatálnák, hogy újból teli van a kassza – még jóval a hitelek lejártá előtt – egyszerűen azért, mert az emberek bankban tartják a pénzt, a hitelpénzt is bankokban tartják. Így az újra és újra "kikölcsönözhető", de annak már semmi valóságalapja nincs.*

DEMECZKY JENŐ

A CENZÚRÁZOTT SZENTÍRÁS

Anton Mayer „A cenzúrázott Jézus” (1983) c. könyvének ismertetése tíz éve még érdektelenségbe fulladt volna, vagy éppen - marxista kapitalizmuskritikája miatt - felháborodott tiltakozást váltott volna ki a magyar olvasóból. Tíz év ismerkedés a tőkés társadalommal éppen elég ahhoz, hogy ma már árnyaltabban közelítsek Mayer művéhez.

Mert műnek tartom, méghozzá nem is akármilyen szellemi teljesítményt fölmutató műnek Anton Mayer szenvedélyes, izzó haraggal megírt kiáltását a tőke uralma ellen, s a tőkés uralmát kiszolgáló írástudók és papok árulása ellen. Mayer ugyanis tud arról, hogy volt mit hűtlenül elhagyniuk, hogy Jézus olyan tanító volt, aki mindig, egyértelműen a kismizettek, megalázottak, megnyomorítottak pártját fogta, ezért a gazdagok írástudói Őt is elárulták.

A szerző erkölcsi felháborodását és pártos Jézus-értelmezését megértem, szemléletét osztom is. De a legne-mesebb harag sem indokolja a módszertani hibákat, ezért billentyűzetet ragadtam, hogy leírjam néhány ész-

revételemet. Előre bocsátom, hogy nem vagyok klasz-zika-filológus, ezért Mayer nyelvtani elemzéseivel és irodalmi párhuzamaival nem szállok vitába, csak arról szólok, ami egy kívülálló számára is feltűnhet.

Merészségre és kezdeményezőkedvre vall, ahogyan Mayer nyelvtanári szemmel megvizsgál egy százszor szent könyvet, amelyre egész keresztény civilizációnk épül. Szóhasználat, stíluselemek, műfajok, irodalmi példák sorával mutatja meg, hogy van a Jézus ajkára adott szövegeknek egy olyan rétege, amely nagyon közel áll a mindenüktől megfosztottak, mai szóval, a proletárok gondolkodásmódjához, értelmi és érzelmi színvonalához, értelmezési látóhatárához. A bibliatudók által is leginkább elfogulatlanok tartott Márk-
evangéliumban találja meg ennek a nyelvi rétegnek a zömét, s ekkor jut eszébe a nagy ötlet: Jézus proletár volt.

Az ötlet valóban eredeti, magával ragadó, sőt, túlságo-san is az. Olyannyira, hogy Mayer meg sem kérdezi magától, honnan tudja ezt? Honnan tudja, hogy Jézus hiteles tolmácsolása a Márk evangélium, és nem egy másik kanonikus könyv, vagy apokrif irat, vagy éppen mindezekben egy másik nyelvi réteg? Nem teszi föl azt a kérdést, hogy a proletárok nyelvi világa vajon miért jellemzi Márk evangéliumát. Azért, mert Jézus ilyen volt valójában? Vagy azért, mert Márk volt ilyen; csak ezen a módon értette, csak így tudta kifejezni Jézust? Esetleg azért, mert Jézus tudatosan használta ezt a nyelvet, amikor a palesztinai zsidóság szegény tömegeihez beszélt?

Mayer eldöntötte, hogy Jézus proletár volt, és ezzel kizárt egy sor további értelmezési utat, sutba vágta a lehetséges hagyománytörténeti, hermeneutikai, néplélektani magyarázatokat, és az általa oly hevesen bírált Szent Pál útját követve metafizikai és dogmatikai tételt alkotott Jézus újszerű szemlélete és viselkedése alapján: **Jézus többé nem Isten embere a proletárok pártján, hanem maga a proletár.** Ez a tétel módszertani hibán alapul, hiszen az Újszövetség szövegeinek hitelességét a szerző aszerint minősíti, hogy azok milyen megfelelésben állnak Jézus proletár szókinccsével (1.1.2.2.), de azt nem mondja meg, hogy ő honnan ismeri Jézus igazi, eredeti szókinccsét.

Ez az alapvető döntés további következményekkel jár. **Mayer válogat** az Újszövetség szerzői között, kiemelten foglalkozik Pál és Lukács írásaival, valamint Márkkal és a Jelenések könyvének szerzőjével, de alig említi meg a Máté- és a János-evangéliumot. Ennek a válogatásnak az lehet az oka, hogy a bővebben idézett szerzők művei könnyen besorolhatók Mayer proletár/nem-proletár értékszemléletébe, amíg az utóbbiak ebből a szempontból nem egyértelműek.

Mayer a **szövegfajtákból is válogat**. Nem foglalkozik